

Skåne, vecka 20, 2018:

Varmt väder gynnar kväveupptaget, men snart behövs mer markfuktighet

Det varma vädret som kom in lagom till Kristi himmelfärdshelgen har gjort att plantorna utvecklats. På samtliga platser är plantorna nu i stråskjutningsfasen. I fält som enbart fått mineralgödsel visar mätningen 11 maj ett ökat upptag av kväve under den senaste veckan med i snitt 20 kg per hektar i fälten och med 5 kg per hektar i nollrutan. Totala kväveupptaget är nu i medeltal 56 kg per hektar i fältet och 23 i de ogödslade rutorna.

Nollruta Skegrie 1 den 4 maj 2017 (Foto: Emma Hjelm)

Väderdata

Under den gångna veckan, 4 till 10 maj, steg dygnstemperaturen dag för dag enligt rapporten från Lantmets stationer i närheten av fälten. Medeltemperaturen var ca 13,5 grader förutom i Löderup, som var något kallare med 11,7 grader. Även tidigare år har vi kunnat konstatera en lägre temperatur i sydöstra Skåne i början av säsongen. Även marktemperaturen mätt på 10 cm djup ökade från ca 11 till 14 grader. Nederbörden den senaste veckan varierade från ingen nederbörd till som mest 4 mm på en plats. Med den ökande marktemperaturen ökar aktiviteten hos markens mikroorganismer, men mineraliseringsprocessen kräver även markfukt.

Utvecklingsstadium och hastighet i upptaget kväve

I tabell 1 visas vetets utvecklingsstadium och upptag av kväve 11 maj. Vid mätningen hade grödan nått utvecklingsstadium DC 30-32. Ökningen av markens leverans av kväve under veckan varierade beroende av förfrukt och gödsling. För fält som enbart tillförts mineralgödsel hade grödan i medel tagit upp 56 kg per hektar och i nollrutan 23 kg per hektar. Skillnaden mellan upptaget i nollrutor och fältet i övrigt var således 33 kg per hektar. Störst ökning i nollrutan jämfört med föregående veckas mätning fanns i ett fält i Kattarp efter vitklöver, +11 kg per hektar och som medeltal +5 kg per hektar i nollrutorna. I de gödslade fälten var ökningen i upptag den senaste veckan 20 kg per hektar.

I fälten som också tillförts stallgödsel (antingen till höstvetet eller i växtföljden) var upptaget i medeltal 67 kg och i ogödslade rutor 23 kg per hektar. Skillnaden mellan upptaget i nollrutan och övriga fältet på dessa platser var i medeltal 44 kg per hektar.

Tabell 1. Grödans upptag av kväve 11 maj, Skånes och Hallands län

Plats	Sort	Förfrukt	DC-stadium	Upptag i nollruta (kg N/ha)	Upptag i fält (kg N/ha)
Kattarp 1	Julius	höstraps	32	21	64
Kattarp 2	Julius	vitklöver	32	38	74
Västraby	Ellvis	höstvet	31	30	49
Furulund	Brons	höstraps	31	26	48
Skegrie 1	Linus	höstvet	32	16	80
Skegrie 2	Linus	höstraps	32	31	89
Trelleborg	Brons	vårkorn	31	16	55
Sjöstorp 1	Julius	havre	31	14	41
Sjöstorp 2	Julius	höstraps	32	21	53
Löderup 1	Torp	höstraps	31	18	65
Löderup 2	Torp	vårkorn	30	14	50
Kristianstad	Praktik	vårkorn	*	*	*
Falkenberg	Julius	vårvet	32	28	67

* Mätning saknas för fältet i Kristianstad p.g.a fel i mätutrustning

På flera av platserna där det tillförts stallgödsel har de två senaste mätningarna gjorts med två olika handburna N-sensorer och vi bedömer att dessa mätvärden är något osäkra. Vi uttalar oss därför inte över förändringar i kväveupptag mellan de två senaste mätningarna på dessa fält.

Jämförelse med förra året

Samtidigt som utvecklingsstadiet 11 maj motsvarar den 12 maj 2017 är grödans kväveupptag lägre än 2017 och även 2016. Årets upptag på i snitt 56 kg N i fält och 23 kg N i nollruta per hektar kan jämföras med 69 kg N per hektar i fält med enbart mineralgödsling och 28 kg N i nollruta, den 12 maj 2017. 2016 låg motsvarande kväveupptag på 85 respektive 29 kg N per hektar i fält och nollruta (diagram 1).

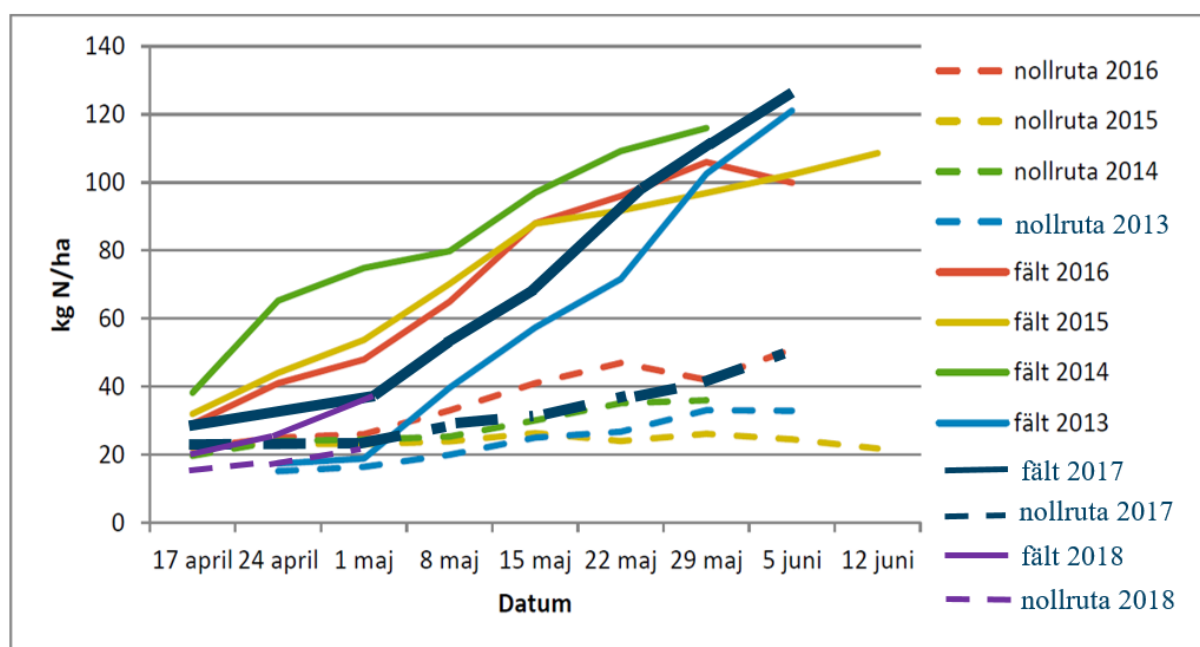
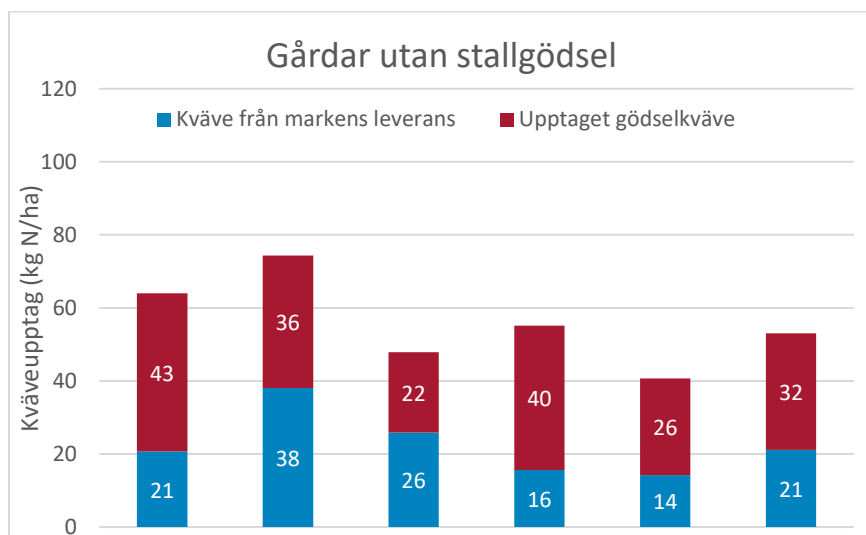

Diagram 1 Kväveupptag i höstvetefälten 2013-2017 samt de första mätningarna 2018, sorterat på datum för mätningen

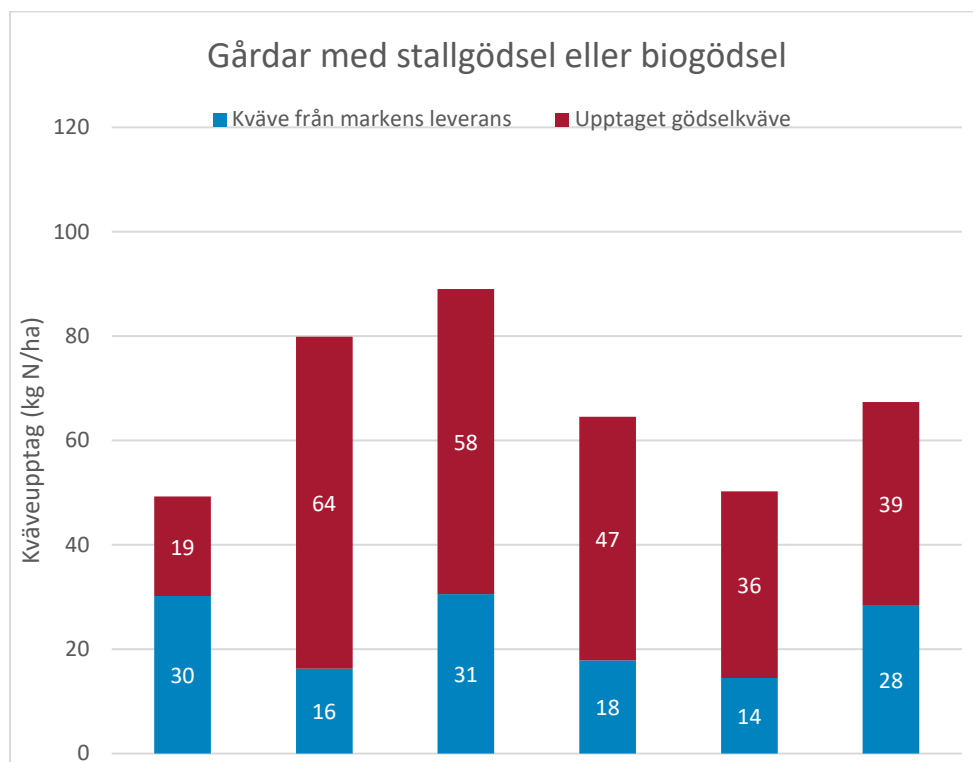
Skillnader i kväveupptag mellan fält

I diagram 2 visas upptaget av kväve i de olika fälten. Staplarna är fördelade på upptag i nollrutan och upptaget gödselkväve. Första delen (2a) visar fält som enbart får mineralgödsel och den andra delen (2b) fält som tillförts både stall- och mineralgödsel i år, eller där det finns stallgödsel i växtföljden. På gårdar utan stallgödseltillförsel kan vi notera ett något större kväveupptag efter raps som förfrukt än efter stråsäd och det syns ännu tydligare efter vitklöverfrö.

	Kattarp 1	Kattarp 2	Furulund	Trelleborg	Sjöstorp 1	Sjöstorp 2
Förfrukt	höstraps	vitklöver	höstraps	vårkorn	havre	höstraps
Jordart			moig lättlera	lerig sand	lerig Mo	mellanlera
Sådatum	29-sep	28-sep	29-sep	30-sep	28-sep	28-sep
Tillfört kg N/ha	172	147	162	177	181	181

Diagram 2a. Kväveupptag, 11 maj, i höstvetete som enbart tillförs mineralgödsel, fördelat på markens kväveleverans och upptaget gödselkväve.

	Västraby	Skegrie 1	Skegrie 2	Löderup 1	Löderup 2	Falkenberg
Förfrukt	höstvetete	höstvetete	höstraps	höstraps	vårkorn	vårvetete
Jordart	lättlera	lerig sand	lerig sand	lättlera	lättlera	svagt lerig sand
Sådatum	10-okt	28-sept	27 -ept	30-sept	29-sep	23-sept
Tillfört kväve kg N/ha	168	162	162	165	165	140
Org. Gödsel	35 ton/ha nötflyt	26 ton/ha svinflyt	26 ton/ha svinflyt	Fjäderfä-gödsel I växtföljden	Fjäderfä-gödsel I växtföljden	Biogödsel 20 m ³ /ha vart 4:e år

Diagram 2b. Kväveupptag, 11 maj, i höstvetete som tillförts stallgödsel eller biogödsel, fördelat på markens kväveleverans och upptaget gödselkväve.

Utnyttjat gödselkväve

De flesta fält har nu gödslats två gånger och den totala gödselgivan varierar mellan 140 och 181 kg per hektar. Mängden upptaget kväve motsvarar nu som mest 39 procent av tillfört gödselkväve, en indikation för hur mycket av tillfört som återstår för grödan att ta upp. Mätvärdet visar det kväve som finns i ovanjordiska delar av plantan, men även rötterna innehåller förstås en del kväve. Allt tillfört kväve är inte direkt tillgängligt för grödan. Ofta omvandlas i marken till exempel tillfört ammoniumkväve i gödselmedel såsom ammoniumnitrat till nitrat innan växten tar upp det, en process som gynnas av markfukt och ökande jordtemperatur. Det kväve som plantan tagit upp fördelas senare under grödans mognadsprocess mellan plantans olika delar; rötter, halm, strå och kärna.

Data från fälten

De viktigaste uppgifterna om de fält där mätningarna görs finns under diagram 2a och 2b. All grunddata såsom utförd gödsling etc. hittar du på www.greppa.nu/sasongsnytt. Där hittar du även årets samtliga tidigare brev.

CropSAT

Greppa Näringen medverkar i arbetet med att ta fram vegetationsindexkartor under försommaren, genom att vi bekostar inköp och bearbetning av satellitbilder. Du kommer åt kartorna från Greppa Näringens hemsida www.greppa.nu/ under "Räkna själv", eller via webbplatsen www.cropsat.se/. Genom att lägga in adressen kan du söka upp ditt eget fält och markera block där en karta ska tas fram och eventuellt skapa tilldelningsfil för gödsling.

Inför 2018 har samarbetsprojektet CropSAT vidareutvecklats framförallt av DataVäxt. Systemet används nu i fler länder och utbudet av satellitbilder ökar. Redan nu finns bilder från Skåne publicerade från ett drygt tiotal datum 2018. Du som användare kan förgranska den bild som du tänkt använda för att rapportera in eventuella moln. Med tätare intervall mellan bilderna, bör det i år dessutom vara lättare att hitta molnfria bilder. Övriga nya funktioner i årets CropSAT framgår av instruktioner, när du är inne i på sidorna under www.cropsat.se

Stina Olofsson, Cecilia Linge, Emma Hjelm och Hans Nilsson

Regionkontoret Alnarp

Kväveupptag på de olika platserna

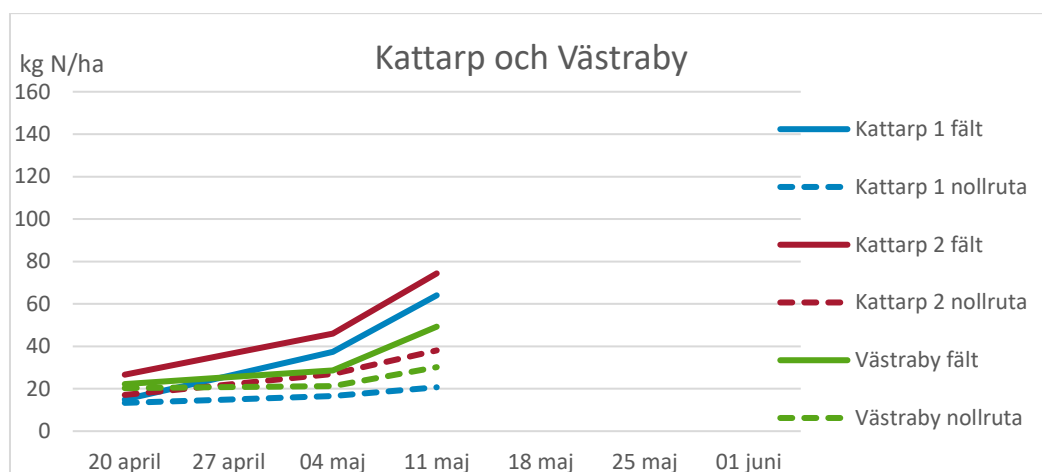

Diagram 1. Kväveupptag i nollruta och fält för Kattarp och Västraby

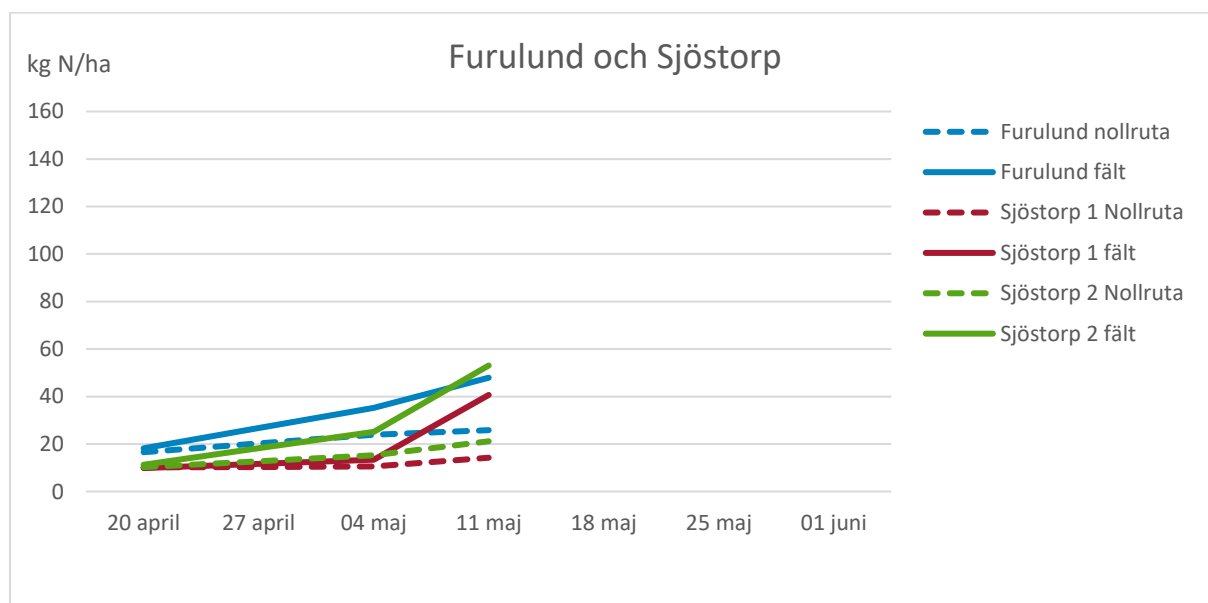

Diagram 2 Kväveupptag i nollruta och fält för Furulund och Sjöstorp

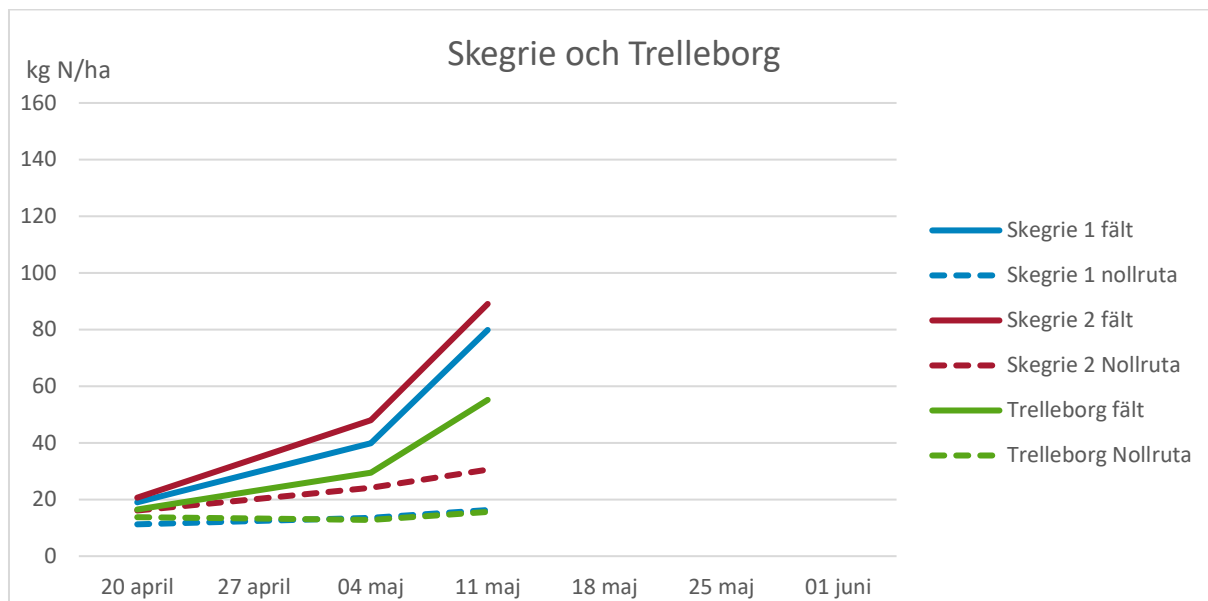

Diagram 3. Kväveupptag i nollruta och fält för Skegrie och Trelleborg